

Małgorzata Gaszyńska-Magiera

Uniwersytet Warszawski

ORCID: 0000-0002-3449-5342

m.gaszynska-ma@uw.edu.pl

Rozdział 8

Komunikacja międzykulturowa

Streszczenie

Komunikacja międzykulturowa stała się przedmiotem badań w drugiej połowie XX w. i wkrótce wyodrębniła się jako autonomiczna dziedzina nauki. U jej podstaw leży refleksja nad możliwościami i sposobami komunikowania się członków odmiennych wspólnot językowych i kulturowych. Jakkolwiek centralnymi dla niej pojęciami są właśnie komunikacja i kultura, różnie definiowane w ramach poszczególnych podejść kulturoznawczych i socjologicznych, jej istotnym wyznacznikiem pozostaje interdyscyplinarność, przejawiająca się w inspiracjach czerpanych z rozmaitych dyscyplin oraz w stosowaniu narzędzi z nich zapożyczanych. Z tego powodu metodologia badań nad komunikacją międzykulturową obejmuje podejście socjologiczne, interpretacyjne, krytyczne oraz eklektyczne. Postrzeganie głęboko zinternalizowanych norm kultury rodzimej jako oczywistych i uniwersalnych jest istotnym czynnikiem utrudniającym lub wręcz uniemożliwiającym skuteczną komunikację między przedstawicielami różnych kultur. Dlatego w takie kontakty wpisane jest nieuchronnie ryzyko konfliktu, a nawet szoku kulturowego. Jednym z ważniejszych celów badań nad komunikacją międzykulturową jest zatem minimalizowanie takiego ryzyka i łagodzenie jego skutków. W efekcie mają one przede wszystkim wymiar praktyczny, a ich wyniki znajdują zastosowanie w dyplomacji, biznesie, mediach – zarówno tradycyjnych, jak i elektronicznych, pracy socjalnej, szkolnictwie, przekładoznawstwie, a więc we wszystkich tych obszarach, w których dochodzi do częstych kontaktów międzykulturowych. Dla osób praktykujących takie kontakty niezbędna jest bowiem wiedza o odmiennych niż rodzime zwyczajach, rytuałach, tradycjach, zachowaniach stereotypowych itp. Ze względu na realia współczesnego świata, dla którego charakterystyczne stają się społeczeństwa

Nota bibliograficzna:

Gaszyńska-Magiera, Małgorzata (2025): Komunikacja międzykulturowa. [W:] Topczewska, U., Jopek-Bosiacka, A., Leńko-Szymańska, A., Szupica-Pyrzanowska, M. (red.): *Lingwistyka stosowana. Kompendium*, t. II: *Język w badaniach interdyscyplinarnych*, pod red. M. Szupicy-Pyrzanowskiej. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar, 179–194. DOI: 10.7366/978836809139708.

wieloetniczne i wielokulturowe, refleksja badawcza nad komunikacją międzykulturową jest ważna nie tylko z perspektywy komunikowania się między mieszkańcami różnych obszarów geograficznych, lecz także w ramach jednej wspólnoty państwowej.

Słowa kluczowe: komunikacja, kultura, szok kulturowy, kompetencja międzykulturowa, konflikt

Intercultural communication

Abstract

Intercultural communication became a subject of study in the second half of the 20th century and soon emerged as a distinct academic field. It is grounded in reflection on the possibilities and ways in which members of different linguistic and cultural communities communicate. While its central concepts – communication and culture – are defined differently within various cultural and sociological approaches, one of its key characteristics is interdisciplinarity, manifested in drawing inspiration from multiple disciplines and adopting their tools. Consequently, the methodology of intercultural communication research includes sociological, interpretive, critical, and eclectic approaches. The perception of deeply internalised norms of one's native culture as obvious and universal is a significant factor that hinders or even prevents effective communication between representatives of different cultures. As a result, such interactions inevitably involve the risk of conflict or even culture shock. One of the key objectives of intercultural communication research is, therefore, to minimise this risk and mitigate its effects. Consequently, this field has a primarily practical dimension, with its findings applied in diplomacy, business, media (both traditional and digital), social work, education, and translation studies, i.e. in all areas where frequent intercultural interactions occur. For those engaged in such interactions, knowledge of customs, rituals, traditions, and stereotypical behaviours different from their own is essential. Given the realities of today's world, where multiethnic and multicultural societies are becoming increasingly common, research on intercultural communication is crucial to the understanding of communication not only between people from different geographical regions but also within a single national community.

Keywords: communication, culture, culture shock, intercultural competence, conflict